

4. Жижомо О. О. Індивідуально-авторські новотвори у поетичному дискурсі 80-90-х років ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. О. Жижомо. – Д., 2003. – 18 с.
5. Калетнік А. А. Лінгвістичний статус неологізмів у неокласичному тексті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / А. А. Калетнік. – К., 2008. – 16 с.
6. Колоїз Ж. В. Українська okazionalna деривація : [монографія] / Жанна Василівна Колоїз. – К. : Акцент, 2007. – 310 с.
7. Конопацька Я. О. Семантична неологія в сучасному французькому медіадискурсі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.05 «Романські мови» [Електронний ресурс] / Я. О. Конопацька. – К., 2005. – 20 с. – Режим доступу : http://librar.org.ua/sections_load.php?s=philology&id=3311
8. Косериу Э. Синхрония, диахрония и история (Проблема языкового изменения) [Електронний ресурс] / Э. Косериу – Режим доступу : http://www.classes.ru/grammar/150.new-in-linguistics-3/source/worddocuments/_1.htm
9. Мітчук О. А. Нові слова та їх значення у мові мас-медіа Рівненщини (1995-2005 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.08 «Журналістика» / О. А. Мітчук. – Львів, 2006. – 17 с.
10. Мова і час : розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови / від. ред. В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1977. – 238 с.
11. Москвина М. А. Лексико-фразеологические инновации в публицистике конца ХХ – начала ХХІ века : семантика, стилистика, прагматика : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / М. А. Москвина. – Волгоград, 2008. – 25 с.
12. Приймак А. М. Експлікація креативного, імпресивного та комунікативно-емотивного аспектів функціонування okazionalizmів у щоденникових текстах Л. М. Толстого [Електронний ресурс] / А. М. Приймак. – Режим доступу : <http://studentam.net.ua/content/view/8458/97/>
13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
14. Страмной А. В. Газетный текст как источник неологизмов (на материале русской и французской прессы) : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык», 10.02.05 «Романские языки» / А. В. Страмной. – Волгоград, 2007. – Режим доступу : <http://lib.volsu.ru/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-01000-00--02007--00-1--0-10-0---0---0prompt-10---4----0-0-11-11-50---20-about---00-3-1-00-0011-1-1-outfZz-8-0&cl=CL2.47&d=HASH01c7e2ef29863f81e5d6c8a3&x=1>
15. Телия В. Н. Типы языковых значений : Связанное значение слова в языке / Телия В. Н. – М. : Наука, 1981. – 269 с.
16. Толстая С. М. Пространство слова. Лексическая семантика в общеславянской перспективе / Толстая С. М. – М. : Индрик, 2008. – 528 с.
17. Тропина Н. П. Семантическая деривация : мультипарадигмальное исследование : [монография] / Нина Павловна Тропина. – Херсон : Изд. ХГУ, 2003. – 336 с.
18. Уфимцева А. А. Лингвистическая сущность и аспекты номинации / А. А. Уфимцева, Э. С. Азнаурова, Е. С. Кубрякова, В. Н. Телия // Языковая номинация. Общие вопросы. / Отв. ред. Б. А. Серебренников, А. А. Уфимцева. – М. : «Наука», 1977. – С. 7–98.

УДК 81'243:004:378

О. П. Борзенко,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

У статті розглянуті питання застосування сучасних підходів та інноваційних технологій у формуванні іноземномовної комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів. Розкриті переваги запровадження інформаційно-комунікаційних технологій. Серед завдань, які поставлені сьогодні перед вищою школою, є реалізація накопичених освітніх технологій, розробка і втілення в життя новітніх педагогічних підходів, удосконалення вмінь і навичок практичного оволодіння іноземною мовою.

Ключові слова: інноваційні технології, іноземномовна комунікативна компетентність, іноземна мова, комунікативний підхід, педагогічна технологія, викладач, студенти.

FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE WITH THE USE OF MODERN APPROACHES AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING UNIVERSITY STUDENTS

The article deals with the questions of modern approaches and innovative technologies application in the formation of the foreign language communicative competence of higher educational institutions students. The benefits of information and communication technologies introduction are described. They expand and diversify the program of foreign languages teaching, require updating of teaching methods, reinterpretation of the purpose, tasks and training content, provide access to the variety of authentic materials, serve in favour of the education efficiency and quality, extend the motivation for studies, save time for obtaining knowledge, provide the opportunity to develop own creativity, and contribute to the formation of communication and multicultural competence, self-development of students. Working with technical means of communication such as radio, television, the latest computer, audio, video technologies, Internet electronic resource like e-mail, libraries, manuals, and dictionaries and so on, form the information competence of students, and also require the latest methods of foreign languages teaching from the teacher, which combine communication and educational goals, a high level of preparedness and readiness to use various achievements of innovative technologies in learning process and knowledge control. Among the tasks which are set today before the high school, there is the task of the accumulated educational technologies realization, development and implementation of new pedagogical approaches, development, and improvement of foreign language practical mastering skills in order to obtain and transfer foreign language scientific information by specialty, the ability to solve problems and tasks of scientific activities, using the information technology and foreign language information.

Key words: innovative technologies, foreign language communicative competence, foreign language, communicative approach, pedagogical technology, teacher, students.

ФОРМИРОВАНИЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ІСПОЛЬЗОВАННІ СУЧАСНИХ ПОДХОДІВ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБУЧЕННІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

В статье рассмотрены вопросы применения современных подходов и инновационных технологий в формировании иностранной коммуникативной компетентности студентов высших учебных заведений. Раскрыты преимущества применения информационно-коммуникационных технологий. Среди задач, которые поставлены сегодня перед высшей школой, есть реализация накопленных образовательных технологий, разработка и внедрение в жизнь новейших педагогических подходов, совершенствование умений и навыков практическим овладением иностранным языком.

Ключевые слова: инновационные технологии, иностранная коммуникативная компетентность, иностранный язык, коммуникативный подход, педагогическая технология, преподаватель, студенты.

Постановка проблеми. Використання сучасних підходів та інноваційних технологій у викладанні іноземної мови стимулює творчу активність та самостійність студентів, прискорює передачу знань та досвіду, підвищує якість навчання, формує іншомовну комунікативну компетентність, що дозволяє реалізувати студентам їхні уміння, навички, для вирішення конкретних завдань в реальних життєвих ситуаціях, а від викладача вимагає продумувати організацію навчального процесу залежно від наявних ресурсів, та працювати над розробкою програмного забезпечення.

Аналіз досліджень. Як свідчить аналіз наукових джерел, вітчизняні та зарубіжні науковці приділяють особливу увагу впровадженню новітніх інноваційних технологій при навчанні. Збільшилася кількість наукових досліджень та публікацій, присвячених використанню інформаційних технологій. Значна кількість наукових праць присвячена також питанням іншомовної компетентності, де наголошується, що новітні підходи до навчання поєднують комунікативні та пізнавальні цілі. Науковці зробили висновок про те, що інтерактивні технології навчання підвищують ефективність освіти та забезпечують взаємодію майбутнього фахівця із глобальним інформаційно – технологічним суспільством.

Мета статті полягає у розкритті особливостей практичного використання інноваційних технологій при формуванні іншомовної комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу. Оволодіння студентами іншомовного спілкування передбачає формування у них певного рівня комунікативної компетентності. Одним з її компонентів є соціокультурна компетентність, що являє собою сукупність фонових і країнознавчих знань, моделей мовленнєвої та немовленнєвої комунікативної поведінки, володіння певним соціокультурним мінімумом, а також уміннями і навичками їх практичного використання під час іншомовного спілкування і діалогу культур. Іноземна мова розкриває перед студентами іншомовну культуру, інший стиль життя, дає змогу зрозуміти іншу ментальність [1, с. 4].

Так, змістом пізнавального аспекту іншомовної освіти є культурологічний компонент, елементами якого є факти культури країн мов, які вивчаються. Змістом розвивального аспекту є психологічний компонент, який виявляється у здатності студента до мовленнєвої діяльності, іншомовного спілкування, навчальної діяльності та самостійної навчальної роботи. Виховний аспект характеризується педагогічним компонентом (моральним, етичним), а навчальний – формуванням іншомовної комунікативної компетентності [9, с. 57].

Формування комунікативних здібностей у студентів під час вивчення іноземної мови – процес поступовий, що залежить від організації навчального процесу, характеру навчальних матеріалів, професійної компетентності викладача [3, с. 234], новітніх сучасних підходів навчання, які сприяють творчості, стимулюють пізнавальний інтерес та самостійність, а також суттєво впливають на якість знань.

Термін «підхід» означає загальну концептуальну позицію, яка є вирішальною у розгляді та визначенні підпорядкованих концептуальних положень. Іншими словами, «підхід» означає стратегію навчання.

В сучасній методичній літературі виділяють чотири основні підходи: біхевіористський підхід – визначає оволодіння іноземною мовою як сформованість реакцій на іншомовні стимули; інтуїтивно-свідомий підхід передбачає оволодіння іноземною мовою на основі моделей в інтенсивному режимі з наступним усвідомленням їх значення і правил оперування ними; свідомий пізнавальний підхід спрямовує діяльність студента на засвоєння правил використання лексико-граматичних моделей, на основі яких здійснюється свідоме конструювання висловлювань; комунікативний підхід передбачає органічне поєднання свідомих і підсвідомих компонентів у процесі навчання іноземної мови, тобто засвоєння правил оперування іншомовними моделями відбувається одночасно з оволодінням їх комунікативно-мовленнєвою функцією [5, с. 38–39].

Комунікативний підхід в найбільшій мірі показує специфіку іноземної мови як навчального предмета в навчальному закладі. Цей підхід визначився в результаті методичного осмислення наукових досягнень в галузі лінгвістики – теорії комунікативної лінгвістики і психології та теорії діяльності, що знайшло відображення в працях з психології та методики навчання іноземних мов таких науковців, як І. О. Зимня, О. О. Леонтьєв, Ю. І. Пассов, Г. В. Рогова, С. Ф. Шатілов та ін. [5, с. 39].

Комунікативний підхід, його реалізація у навчальному процесі з іноземної мови означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь відбувається шляхом і завдяки здійсненню студентами іншомовної мовленнєвої діяльності. Іншими словами, оволодіння засобами спілкування (фонетичними, лексичними, граматичними) спрямоване на їх практичне застосування у процесі спілкування. Оволодіння уміннями говоріння, аудіювання, читання та письма здійснюється шляхом реалізації цих видів мовленнєвої діяльності у процесі навчання в умовах, що моделюють ситуації реального спілкування. У зв'язку з цим навчальна діяльність студентів організується таким чином, щоб вони виконували вмотивовані дії з мовленнєвим матеріалом для вирішення комунікативних завдань, спрямованих на досягнення цілей та намірів спілкування [5, с. 39].

Процес навчання іноземної мови з позицій комунікативного підходу будується адекватно реальному процесу мовленнєвого спілкування, тобто процес навчання не може повністю співпадати з процесом комунікації, який має місце в реальному житті, оскільки навчання іноземної мови в навчальних закладах відбувається в умовах рідномовного оточення. Тому йдеться тільки про максимальне зближення процесів навчання і реального спілкування за такими найважливішими параметрами як комунікативно-вмотивована мовленнєва поведінка викладача та студентів і предметність процесу спілкування, що забезпечується ретельним відбором комунікативно-мовленнєвих намірів, тем, ситуацій, які віддзеркалюють інтереси та потреби студентів [5, с. 39].

Прийнятий в сучасній вітчизняній методиці комунікативний підхід до навчання іноземних мов зумовлює вибір цілей, згідно з якими визначаються принципи, зміст, методи, прийоми та засоби навчання. До таких нових методів належать інтерактивні методи навчання.

Методи активного та інтерактивного навчання є складовою частиною сучасних інноваційних технологій. Інноваційна освіта – це нова педагогіка [4, с. 80], (педагогічна технологія).

Поняття «педагогічна технологія» останнім часом поширилося в науці і освіті і стало невід'ємною частиною освітнього процесу. Немає чіткої дефініції самого поняття «педагогічна технологія» – у різних виданнях і різними авторами застосовуються такі варіанти, як «педагогічна технологія», «технологія навчання», «освітні технології», «технології в навчанні», «технології в освіті» і таке ін., у залежності від того, як практики і науковці уявляють структуру і компоненти освітнього процесу. Дискусії тривають і про саму сутність педагогічної технології, що знайшло відображення в численних наукових та методичних працях. Суттю цієї дискусії є зіткнення двох точок зору: одні вважають педагогічну технологію комплексом сучасних технічних засобів навчання, інші – процесом комунікації. Окрема група авторів об'єднує у цьому понятті засоби і процес навчання [8, с. 102].

В українській педагогіці ця проблема розглянута у книзі «Освітні технології» за редакцією О. Пехоти. На його думку, педагогічну технологію можна визначити як «систематичний метод планування, застосування й оцінювання всього процесу навчання й засвоєння знань шляхом обліку людських і технічних ресурсів та взаємодії між ними для досягнення найефективнішої форми освіти [7, с. 22].

Вибір освітньої технології – це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи викладача зі студентом. Технологія навчання відображає шлях освоєння конкретного навчального матеріалу в межах навчальної дисципліни, теми, питання й у межах цієї технології. Вона близька до окремої методики. Її ще можна було б назвати дидактичною технологією. Діяльність викладачів-новаторів можна зарахувати до персоналізованих технологій (personal technology) [8, с. 104].

Викладання іноземної мови в вищих учбових закладах потребує використання новітніх технологій, які залучають різні види навчальної діяльності: навчальну, самостійну та індивідуальну.

Серед завдань, які поставлені сьогодні перед вищою школою, є завдання з реалізації накопичених освітніх технологій, розробка і втілення в життя новітніх підходів до педагогічної взаємодії викладача зі студентом.

Останнім часом збільшилася кількість наукових досліджень та публікацій вчених (О. Муковіз, О. Олійник, А. Онкович, О. Федоров, Н. Яциніна та ін.), присвячених використанню інформаційно-комунікаційних технологій при підготовці до іншомовного спілкування.

Вчені доводять, що інформаційні технології дають можливість імітувати реальне комунікативне середовище, в рамках якого студент може брати участь у діалозі з персонажами комп'ютерного курсу. Така взаємодія дає змогу отримувати результати контролю відповіді та рекомендації щодо виправлення помилок і у письмовій формі, і у формі усного мовлення [2, с. 65].

Науковці (Н. Тверезовська, Т. Яхнюк та ін.) багато уваги приділяють аудіовізуальним засобам інформації. У своїх працях вони висвітлюють тенденцію впровадження телебачення до навчання.

Так, Т. Яхнюк наголошує про використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання соціокультурної лексики. Дослідниця зазначає, «що художні відеофільми позитивно впливають на процес засвоєння студентами соціокультурної лексики, на емоційний стан студентів, відповідають їхнім інтересам і тому є позитивним мотивом-стимулом у навчальному процесі» [12, с. 17].

Тому треба зазначити, що застосування сучасних технологій під час занять дозволяє вибирати форми роботи, діяльність студентів, активізувати увагу, підвищує творчий потенціал. Використання ілюстрацій, малюнків, різних цікавих завдань, тестів виховує інтерес до навчання, робить заняття цікавішими, формують навички та розвивають вміння при вивченні іноземної мови. Причому матеріал іноді студенти знаходять самостійно в Інтернеті, складають презентації, таким чином розвивається самостійність, вміння знаходити, відбирати і оформляти матеріал. Саме за допомогою Інтернет, в режимі online, студенти мають доступ до міжнародних сайтів, можуть слухати та дивитись відео, спілкуватись із іноземцями та розуміти культуру країни, мову якої вони вивчають. Особливу роль має використання проєктору під час проведення тематичних занять, присвячених професійним та притаманним іншомовній культурі подіям. Нові мультимедійні засоби, в яких використовується аудіо – візуальний формат, надають такі можливості, які традиційні підручники надати не можуть. Ці засоби дозволяють задіяти майже всі органи чуття студентів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіо запис, створюючи «віртуальну реальність» справжнього спілкування [11, с. 87].

Комп'ютерні програми відкривають широкі можливості для удосконалення процесу навчання іноземної мови. Вони виконують нові дидактичні функції, які неможливо втілити в інших засобах, забезпечують сприймання інформації через слуховий та зоровий канали, удосконалюють методику контролю [6, с. 81].

Доведено, що застосування мультимедійних матеріалів та комп'ютерних мереж скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування через одночасне використання зображень, звуку, тексту зростає на 30–40 відсотків [10, с. 137].

Важливою у використанні інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях є роль викладача, який має бути інформаційно та інформативно компетентним. Нові засоби та нові підходи вимагають високого ступеня підготовленості, навченості і готовності викладача застосовувати різні досягнення новітніх технологій у процесі навчання. Він повинен знайти мотивацію для студентів і побудувати їх діяльність так, щоб в останніх виникло бажання пізнавати і відкривати нове [11, с. 88].

Висновок. Таким чином, використання сучасних підходів навчання, запровадження інноваційних технологій є ефективною відповіддю на нові виклики, що обумовлені становленням і розвитком інформаційного суспільства. Система освіти вимагає оновлення методів навчання іноземної мови, переосмислення мети, завдань і змісту навчання, впровадження нових технологій та підходів до навчання, які забезпечуються самою природою інформаційної технології навчання і має практично новий рівень порівняно з традиційними методами.

Література:

1. Бекреньова І. Використовуємо сучасні підходи у викладанні англійської мови. – Бібліотека журналу «Англійська мова та література». – Харків : Видавнича група «Основа» ПП «Тріада+», 2007. – 96 с.
2. Дівінська Н. Інтерактивні технології навчання у формуванні іншомовної компетентності студентів мистецьких ВНЗ. – Вища освіта України. – 2012. – № 2. – С. 62–67.
3. Корнієнко С. Формування комунікативних здібностей під час вивчення іноземної мови / Актуальні проблеми іноземної філології: лінгвістика та літературознавство [Текст]: міжвуз. зб. наук. ст. Запорізь. нац. ун-т, Бердян. держ. пед. ун-т. [редкол.: Зарва В. (голов. ред.) та ін.]. – Бердянськ : БДПУ, 2007. – Вип. 8. ч. 3. – 2013. – 247с.
4. Кошова Л. Використання інтерактивних методів при викладанні англійської мови. – Англїстика та американїстика. – 2008. – Випуск 5. – С. 80–84.
5. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2002. – 328 с.
6. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 328 с. (Серія «Альма Матер»).
7. Освітні технології. Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2004. – 256 с.
8. Гютюнник В. Новітні технології і складові навчальної діяльності з вивчення дисципліни «Іноземна мова професійної діяльності». – Англїстика та американїстика. – 2008. – Випуск 5. – С. 102–107.
9. Хоменко О. Іншомовна підготовка як невід'ємний складник вищої освіти в умовах глобалізації та інформатизації суспільства // Вища освіта України. – 2012. – № 2. – С. 55–61.

10. Чередніченко Г. Мультимедійні технології у процесі викладання дисципліни «іноземна мова» у вищих технічних навчальних закладах / Г. А. Чередніченко, Л. Ю. Шапран, Л. І. Куниця // Наукові записки. Серія: Педагогіка. Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2011. – № 4. – С. 134–138.

11. Шуменко О. Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час викладання іноземних мов / О. Шуменко, І. Шпилілова // Філологічні трактати. – 2013. – Т. 5. – № 4. – С. 84–89.

12. Яхнюк Т. Використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Т. О. Яхнюк. – К., 2002. – 20 с.

УДК 81 '22:81 '42

І. П. Борковська,

Національний технічний університет України, «Київський Політехнічний інститут», м. Київ

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ ДІЛОВИХ ДОКУМЕНТІВ НА МОРФОЛОГІЧНОМУ РІВНІ

У статті проводиться аналіз лексико-граматичних засобів ділових документів на морфологічному рівні. Жанр своєїрідності ділових документів окреслюється такими параметрами: співвіднесення іменників, дієслів і прикметників, форм пасивного стану та часових форм. Однією із типових ознак офіційно-ділових текстів є іменний характер, що підтверджується використанням відіменних прислівників і сполучників, застосуванням іменних прилюдків. Відносна номінативна тенденція реалізується у використанні герундія та дісприкетників.

Проаналізовано використання часових форм, де було зазначено, що форми майбутнього часу набувають відтінки модальності а саме: повинності, припису, можливості. Поширене використання пасивних конструкцій пояснюється тим, що вони підкреслюють офіційність тексту і роблять його статичним. З'ясовується ще одна причина використання пасивного стану – зосередження уваги на реальному результаті дії. В роботі виділяються типи прилюдків, властиві консультативним договорам.

Ключові слова: номінація, транспозиція, офіційність, модальне значення, стереотипність, граматичні засоби, приписний характер.

LEXICAL AND GRAMMATICAL MEANS OF THE BUSINESS DOCUMENTS ON THE MORPHOLOGICAL LEVEL

The paper is aimed at the lexical and grammatical means of the business documents on the morphological level. It is noted that genre originality of the documents can be outlined by the following parameters: correlation of nouns, verbs and adjectives forms of passive and tense forms of the verbs. One of the standard features of official business documents is noun-word character, which was evidenced by a large number of the nouns, noun-adverbs and noun-conjunctions, the use of nominal predicates in the texts of official documents. Relative nominative trend is implemented in using of gerund and participle, moreover, the use of gerund, present and past participles leads to a short and clear message, which is one of the tasks of business texts.

It was analyzed using of tense forms, and it was stated that form of future tense refers to the modality of the obligation, prescription, possibilities. The meaning of the Past tense, which is expressed mainly with the help of the Present Perfect, was given. Much attention is given to the use of passive forms because they emphasize on the formality of the text and make it static. It is reported another reason to use the passive voice – focusing on real results of action. The author draws attention to the most frequent passive forms in the business documents. The paper proposes the types of adjectives in advisory agreements.

Key words: nomination, transposition, formality, modal meaning, stereotype, grammatical means, obliging character.

ЛЕКСИКО-ГРАММАТИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА ДЕЛОВЫХ ДОКУМЕНТОВ НА МОРФОЛОГИЧЕСКОМ УРОВНЕ

В статье проводится анализ лексико-грамматических средств деловых документов на морфологическом уровне. Жанровое своеобразие деловых документов определяется следующими параметрами: соотношение существительных, глаголов и прилагательных, форм пассивного залога и временных форм. Одной из типичных признаков официально-деловых текстов является именная характеристика, что подтверждается использованием отыменных наречий и союзов, применением именных сказуемых. Относительная номинативная тенденция реализуется в использовании герундия и причастий.

Проанализировано использование временных форм, где было указано, что формы будущего времени приобретают оттенки модальности, а именно: повинности, предписания, возможности. Широкое использование пассивных конструкций объясняется тем, что они подчеркивают официальность текста и делают его статическим. Выявляется еще одна причина использования пассивного залога – акцентирование внимания на реальном результате действия. В работе выделяются типы прилагательных, присущие консультативным договорам.

Ключевые слова: номинация, транспозиция, официальность, модальное значение, стереотипность, грамматические средства, предписывающий характер.

На сучасному розвитку лінгвістики спостерігається інтерес до функціонування одиниць у діловому мовленні і у зв'язку з цим є актуальним розгляд мовних одиниць в ділових документах. Мова ділових документів як сформована сукупність лексичних, граматико-стилістичних, фразеологічних мовних засобів являє собою багаторівневу систему. Мовні засоби в лексико-граматичному аспекті проявляються на морфологічному і синтаксичному рівнях.

Жанрова своєїрідності ділових документів може бути окреслена такими параметрами: співвіднесенням іменників, дієслів і прикметників, форм пасивного стану, часових форм, простих, складносурядних і складнопідрядних речень, довшинною речень.

Однією із типових ознак офіційно-ділових текстів є іменний характер і підстави для такого висновку дають отримані результати. Так, зокрема, використання іменників в текстах ділових документів значно вище, а саме, в два рази, ніж в текстах інших жанрів. На прикладі, поданому нижче, із 35 слів є тільки одне дієслово і дванадцять іменників:

Any dispute, controversy or claim arising out of or relating to this engagement letter, or the breach, termination or its invalidity shall be settled by arbitration in accordance with the UNCITRAL Arbitration Rules as at present in force.

В ділових текстах можна побачити велику кількість відіменних прислівників і сполучників і за допомогою таких складних конструкцій зазвичай розпочинається діловий документ: *in relation to, in connection with, in the event of the change, upon the termination, in consideration of your appointment, according to Article, in order and subject to the conditions.*

Віддієслівні іменники нерідко ведуть за собою ланцюжок в родовому відмінку. Фактично, ми маємо справу з особливістю текстів ділових документів, яка викликана прагненням до об'єктивності та узагальнення таких типів текстів: *the place of arbitration, the nomination of Sub-agent, provision of the services, preparation of equipment.*